

spillerne som bekendt ere meget morsomme og elskværdige Følk, danner der sig ofte visse Forbindelser. Der er Redaktører og indskydelsesrige Medlemmer af Byraadet, der om Aftenen gaa hen og drikke deres Loddys sammen med Skuespildirektøren eller den første Elster, eller hvem det bliver, paa Postgaarden, Royal eller hvad det bedste Hotel hedder, og der danner sig saa en Forbindelse, som kan være af stor personlig Værd og Betydning, men som meget let kan komme til at influere paa den Dom, der kommer frem om disse Selskabers Virksomhed. Hermed vil jeg paa ingen Maade sige, at de bestaaende Selskaber ere aldeles ukunstneriske, det tror jeg ikke. Efter alt, hvad man har sagt mig, er der netop et smukt Tilløb hist og her til at tilfredsstille Kunstens Fordringer, men jeg vil dog sige at jeg tror ikke, man tager fejl, naar man siger, at Provinskueospillet for Djeblifket er i en temmelig sørgelig og degenereret Forfatning, og det behøver man heller ikke at have Vidnesbyrd om, thi det er egentlig en Selvsølge. Der er i Grunden en Opløsning næsten i alle Forhold; overalt, hvor der er Tale om Form, om Disciplin, Regel, Tradition fra Fortiden, have vi jo det sørgelige Syn, at der er en Opløsning til Stede. Man glider ud i Gemytlighed og Formløshed; men hvor Gemytligheden og Formløsheden begynder, der ender jo netop Kunsten. Jeg vil tillade mig at tage et Eksempel, der ligger overmaade nær, næsten altsjor nær maaste, men som jeg tror, vil gøre noget Indtryk paa de Herrer, og som kunde kaldes et argumentum ad hominem, som de gamle Latinere sagde, det er et Argument, som vender sig lige til den, man taler til. Jeg tror, der er ikke en eneste mellem os, hvilket Parti vi saa ellers høre til, som ikke har en Følelse af, at den Kunst, der skulde øves her i Salen, den Talens Kunst og den politiske Kunst, som i sin Tid virkelig har været øvet her i Landet og været øvet i denne Forsamling af udmærkede Mennesker, der have efterladt sig Traditioner, som blot senere ikke ere blevne overholdte, — denne Talens og denne politiske Kunst er, som vi vistnok alle sammen smertelig føle, sunket; Grænserne ere udvikkede, og vi ere sunkne ned i netop det, jeg sagde, Formløshed og Gemytlighed. Vore Forhandlinger være jo i allerhøjeste Grad Præget deraf. Vi holde os ganske vist til Forremingsordenen, rent formelt, og den ærede Formand er ikke i Stand til at raade Bod paa, hvad jeg her taler om, men ville vi spørge os selv, os Repræsentanter for Folket, om vi overholde de

parlamentariske Former i ædlere Forstand, om vi have bevaret de Traditioner, der ere os overleverede fra Forfædrene med Hensyn til den politiske Kunst, saa maa vi vistnok næsten alle med den største Skamfuldhed bekende at vi leve midt i en Opøsning, midt i en Slags Vælling, som det maa være en af vore Opgaver at bringe os ud af og op af. Ganste tilsvarende Forhold tror jeg for Djeblifket finde Sted rundt omkring i de forskjellige Kunster paa mange Omraader, og jeg tror ganske sikkert, at vi have noget tilsvarende i Provinskueospillet. Skueospillet, som jo er en af de skønne og ædle Kunster og den Kunst, der virker allerstærkest ind paa det umiddelbare menneskelige Gemyt — ja, jeg kan vel sige at, ingen anden Kunst er i Stand til at gribe det menneskelige Gemyt saaledes som den — har slaaet over i en Modstøtning, slaaet over i Gøgl og i en ukunstnerisk Virksomhed, som er af det Onde, og derfor tror jeg, at det er paa høje Tid at man af Hensyn til Provinskueospillet gør et Forsøg paa at vise, hvad egentlig god og dygtig Kunst vil sige. Og naar man svarer ude fra Provinjerne med Raabet: det have vi allerede, vi have fortræffelige Følk, der stræbe i en god Retning, se, hvilket smukt Repertoire de have, og se en Gang paa deres Præstationer, saa siger jeg: ja, maaste er der noget deri, men der er dog ganske vist i det hele en Forfatning, som vi ikke kunne være tjente med, og mange af de Følk, der her rose den Kunst, som skal blomstre hos dem, have i Virkeligheden ikke bedre Forstand paa disse Ting end Følk, der kun have set gamle Alertavler ude i vore smaa Kirker og aldrig have set noget af den store ægte Kunst, som man næppe kan faa at se her i Kjøbenhavn, have Forstand paa Malerkunsten. Naar man rejser ud til de store Samlinger i Europa, saa opdager man jo pludselig, at man hidtil aldeles ikke har vidst, hvad Malerkunst vil sige, og en lignende Opdagelse tror jeg nok er at gøre for de fleste Provinsbeboere med Hensyn til den skønne Kunst, som kaldes Skuespilkunsten. Men, har man sagt, vil et saadant omrejsende Selskab som det, her er tilfattet, ikke komme til at tilbringe sin halve Tid paa Færrebaner og blive saaledes stillet, at det slet ikke faar Lejlighed til at grundfæste noget? Vil det ikke være saa, at det ikke vil kunne danne sig nogen Kunst paa Grund af denne Hast og Uro og idelig Skiftet Sted? Overfor denne Indvending vil jeg gerne gøre opmærksom paa en Tante, som den, i alt Fald efter min Mening, største mulevende danske Digter, Holger Drachmann, i den sidste Tid har gjort sig til Talsmand for,